Gediminas Numgaudis: „Noriu būti brolis kiekvienam“

Oksana LAURUTYTĖ
oksana.laurutyte@splius.lt

„Parašyk, kad pranciškonai – smaližiai“, – ragaudamas marcipaninį saldainį rimtu veidu sako Šv. Antano Paduviečio vienuolyno namų vyresnysis, brolis Gediminas Numgaudis OFM. Sėdėdamas prie to paties stalo su Susitaikinimo sodybos broliais ir sesėmis, jis sako nesijaučiantis išskirtinis, tiesiog silpnas žmogus, kuriam išgelbėti Dievas skyrė gyvenimą brolijoje. „Pranciškonuose man svarbiausia brolystės charizma, brolystės dovana. Gal aš ją kitaip suprantu, nei kiti broliai supranta. Kiti broliai gal akcentuos brolystę broliams pranciškonams. Man brolystė yra gerokai daugiau. Man broliai yra visi gyvi sutvėrimai, ir aš noriu būti brolis kiekvienam sutiktam žmogui. Ne tik pranciškonui“, – sako Gediminas.

„Pranciškono pašaukimas nelabai kuo skiriasi nuo krikščionio pašaukimo. Kiekvienas pašauktas mylėti Jėzų. Aš noriu sekti Pranciškumi, mylėti Jėzų, kaip jis mylėjo, tarnauti, kaip tarnavo jis. Man būti pranciškonu – būti broliu, atpažinti Jėzų kiekviename sutiktame žmoguje, tarnaujant jam“, – sako Gediminas.

Ramybė – susitaikinimo pasekmė

Pokalbiui su broliu Gediminu, Susitaikinimo sodybos Pakutuvėnuose vyresniuoju, Šv. Antano Padūviečio (Plungės raj.) vienuolyno vyresniuoju susitarta prieš porą savaičių. Gediminas sako esantis visada užsiėmęs, tačiau pakviečia atvykti šeštadienį. Tiksli valanda nesutariama – ar pavyks pasikalbėti, paliekama Dievo valiai. Juk ne veltui apie Pakutuvėnus, švelniai vadinamus Pakūta, kalbama, jog tai ypatinga vieta. Į Pakutuvėnų bažnyčią suvažiuoja daugybė žmonių iš įvairių Lietuvos kampelių pabūti Mišiose, susituokti, pakrikštyti vaikus, pagyventi Susitaikinimo sodyboje, atverti sielos pūlinį vienam iš brolių pranciškonų ar tiesiog pasidžiaugti.

„Na ir kokius pokštus tavo gyvenime Dievas krečia?“ – lėtai valgydamas žuvienę klausia brolis Gediminas. Sako neprisimenantis, kad buvo sutartas susitikimas – yra labai užimtas, o dabar kalbėtis straipsniui nebelabai ir jėgų turintis. Ką daryti? Nejau žmogus, kuriam už išgelbėtą sielą dėkingi šimtai žmonių, paprastai pakils nuo stalo ir nueis?

Gediminas nenueina. Klausia, kodėl jį vieną ketinama kalbinti. Mano, kad nėra pats geriausias pranciškonas, apie kurį verta rašyti. Sužinojęs, kad bus pakalbinti ir kiti, šypteli ir klausia, kokių saldumynų atsivežėme. „Parašyk, kad pranciškonai – smaližiai“, – rimtu veidu sako jis ir pasidaro aišku, kad vienuolis pasidalys įžvalgomis ir papasakos apie savo gyvenimą. Tik nenorės būti aukštinamas ar prilyginamas stebukladariui, nes sako esantis silpnas žmogus.

Pokalbis – „pavyks-nepavyks“ – vyksta šiltoje tvarkingoje virtuvėje, kurioje ką tik tą pačią žuvienę valgė maždaug dešimt žmonių. Įvairaus amžiaus ir likimo vyrai ir moterys – Susitaikinimo sodybos gyventojai arba laikini atvykėliai. Daugiau nei dešimt metų sodyboje priklausomybės kvaišalams ir alkoholiui bandė atsikratyti ir ją Dievui atidavė šimtai žmonių.

Kai kas nors atvyksta, Gediminas paklausia, ko atvažiavo. Žmogus atsako – ramybės. „Ramybė yra susitikimo su Dievu pasekmė. Susitaikinimo su Dievu. Jeigu tu susitiksi su Dievu, turi šansą patirti ramybę. Ramybė čia nedalijama taip „nachaliavu“, – šypsosi jis.

Gyvenančiam su priklausomybių turinčiais žmonėmis broliui kilo mintis apie keturias susitaikinimo būtinybes. „Tikiu, kad kiekvienam žmogui reikia šiame gyvenimo kelyje susitaikyti pirmiausia su Kūrėju. Jėzus atėjo, kad man paliudytų Dievą, jo atleidimą. Ir jis kviečia mane grįžti namo, susitaikyti su Tėvu. Bet ne tik su Tėvu sutaiko – jis sutaiko mane su savimi pačiu. Nes nuodėmė nutiko patikėjus šėtono melu ir tada žmogus atsiskyrė nuo Dievo. Pasijuto vienišas, kaltas, jaučia gėdą, baimę. O Jėzus atėjęs liudija, kad jis myli mane tokį, koks esu, kad Dievas kviečia pasitikėti ir priimti jo meilę. Iš pradžių žmogus priešinasi, bet vėliau patiki jo meile ir džiaugiasi tuo, ką jis dėl jo padarė, ir dėkoja už atpirkimą. Reikia atleisti sau, priimti savo patirtį ir mylėti save, kad savęs nebaustum, kad neapribotum nuo Dievo, brolių ir sesių. To žmogus negali padaryti be Dievo meilės. Ir sukasi toks ratas. Dievo meilė, kai aš ja patikiu, duoda man jėgų pamilti save patį, mylėti tokį, koks esu. Tada aš gaunu jėgų pamilti ir kitą žmogų – kitokį, klystantį, silpną“, – sako Gediminas.

Kažkas pyksta ant tėvų, komunistų, vokiečių, visuomenės. „Dažniausiai priklausomi žmonės gyvena neigdami. Viena iš neigimo formų pabėgant nuo atsiminimų, problemų, sielos žaizdų – kvaišalai. Taip tampama priklausomais nuo neigimo. Žmogui reikia su daugeliu dalykų susitaikyti gyvenime. Tik tada gali iš to išsivaduoti. Buvimas su Dievu neįmanomas be susitaikinimo, todėl šią vietą ir pradėjau vadinti Susitaikinimo sodyba“, – sako kunigas.

Šiemet rudenį Susitaikinimo sodybos bendruomenė buvo uždaryta. Susitarus su kuriuo nors Pakutuvėnuose gyvenančiu broliu, čia galima atvykti kelioms dienoms asmeninėms rekolekcijoms, poilsiui, susitaikinimui. „Nusprendėme nešokti aukščiau, nei galime. Įvertindamas savo užimtumą, ilgam laikui žmonių nebepriimu. Pokalbiui, atkryčio momentui spręsti aš esu atviras. Galų gale atsirado daug reabilitacijos centrų, kurie teikia pagalbą“, – sako Gediminas.

Pirmasis namelis – nudrėbtas iš molio

Oficialiai Susitaikinimo sodyba buvo įkurta 2007 metais, vis dėlto, sodybos ištakos siekia 1991-ųjų vasarą, kai pirmieji

Jolanta KLEIVIKIENĖS nuotr.

Pasak Gedimino, pranciškonai vengia vadintis vienuoliais. Vadinasi broliais. „Pranciškonai – ne vienuoliai, jie turėtų vadintis bendruliais“, – šypsosi jis.

brolių pranciškonų naujokai atvyko į Pakutuvėnus rekolekcijoms.

Tuomet jie gyveno pagal dykumų tėvų patirtį – valgė tik kartą per dieną ir tik duonos, kurią reikėdavo patiems susielgetauti vaikštant po kaimą. Pakutuvėnuose vienuoliai norėjo įkurti susikaupimo ir maldos vietą broliams naujokams.

Iš mėšlo ir molio, sienas pinant vytelėmis, ketinta įkurti noviciatą. „Aišku, buvo mano iniciatyvų bendruomenę įkurti. Aš galbūt buvau įkvėpėjas, viziją turėjau, dalijausi ja. Žmonės, kurie patikėjo, buvo kartu. Visada prašiau Jėzaus, kad pasakytų man, ką turiu daryti. Turėjau išmokti kantrybės, išlaukti, išbūti“, – sako Gediminas.

Brolis visada norėjo, kad kur nors Lietuvoje atsirastų pasauliečių bendruomenė, kuri gyventų malda, priimtų krizės ištiktus žmonės ir dalytųsi viskuo, ką turi. Norėta įsikurti šalia Šventosios bažnytėlės, tačiau Palangos kunigai užprotestavo ir nesutiko. Tada Gediminas prisiminė Pakutuvėnus.

Gyveno apšerkšnijusioje palapinėje ir meldėsi. Vyskupas leido naudotis bažnyčia ir koplyčia. Iš kažkur atsirado keli vyrukai – 4-5 alkoholikai ir narkomanai, kurie prašė pagalbos. Gediminas nežinojo, ką daryti. Jiems leista apsigyventi kartu koplyčioje.

„Galvojau, kad viską, ir priklausomybes, galima malda išspręsti. Gerokai vėliau sužinojau apie dvylikos žingsnių programą. Supratau, kad reikalai rimtesni, vien maldos nepakanka. Bendruomenės ilgai nebuvo, o aš vis klausiau Viešpaties, ką ne taip padariau, kad „užpuolė“ mane alkoholikai ir narkomanai. Nebeliko vietos sveikiems žmonėms, iš kurių turėjo susikurti bendruomenė. Bet juk Viešpats daug laiko turi...“ – šypteli jis.

Kretingos pranciškoniškojo jaunimo tarnyba rašė projektus, gavo pinigų, sutvarkė bažnyčios stogą, lubas, įrengė patalpas. „Gyveno žmonės čia be elektros ir šilumos net žiemą. Tai Dievo darbas su žmonių pagalba“, – sako brolis.

Dabar Pakutuvėnų brolijoje nuolat gyvena keturi broliai, kurie rūpinasi bendruomenės ir atvykstančių svečių dvasiniu gyvenimu. „Mes ir kunigai, ir vienuoliai. Savotiškas čia vienuolynas. Pakūta – ir vienuolynas, ir parapija ir Susitaikinimo sodyba. Visi darbais pasiskirstę, o aš rūpinuosi atvažiuojančiais ir išvažiuojančiais. Ir už brolius atsakingas esu“, – sako Gediminas.

Nukelta į 17 p.

Gediminas Numgaudis: „Noriu būti brolis kiekvienam“

Atkelta iš 11 p.

Pranciškonas brolis Gediminas Numgaudis – ne tik kunigas ir vienuolyno namų vyresnysis. Dar jis kuria dokumentinius kino filmus, vadovauja kavinei Kretingos gimnazijoje, kad ir per maitinimą žmonėms džiaugsmas būtų teikiamas, ir yra atsakingas už evangelizaciją bei misijas.

Pašaukimas kunigystei – po bičiulio žūties

Paklausęs, ar turiu šiltai apsirengti, Gediminas vedasi į zakristiją – maždaug dešimties kvadratinių metrų patalpą bažnyčioje. Prieš metus jis lankėsi Šiauliuose su režisieriumi A. Stoniu ir pasakojo apie kuriamą filmą „Krikštas“. Filmo kūrimas netikėtai užsitęsė, o Gediminas sako, jog jam Krikšto tema labai svarbi. Norisi išprovokuoti žmones klausti savęs, kas yra Krikšto sakramentas.

„Tai pagrindinis sakramentas, kuris per visą gyvenimą auga, plečiasi jo malonė. Mums reikia atsinaujinti toje malonėje. Persižegnodami mes atnaujiname krikšto pažadus, bet apie tai nebepagalvojame, tai tapo mechaniniu veiksmu“, – sako brolis.

Jis pats pakrikštytas buvo slapta, greičiausiai kokio nors kunigo namuose. Betvarkydamas Kretingos bažnyčios bokštą, buvo radęs paprastą mokyklinį sąsiuvinį, kuriame, be jo krikšto, buvo dar keli įrašai, data, krikštatėvių vardai. „Tokia buvo tada mada – krikštydavo slapta, vengiant persekiojimo ir problemų“, – sako jis.

Savo tėvo Gediminas nepažinojo, o mama buvo tikinti. Nedaug ką ji galėjo papasakot vaikui apie Dievą, o jis daug ir neklausinėjo. Kai mama jį nusivesdavo į bažnyčią, mieliausia veikla buvo apžiūrinėti paveikslus, skulptūras ir svajoti tapti dailininku, užaugus drožti skulptūras. „Nardžiau po tas meno klostes, teptuko potėpius, tačiau kai buvau 14-os, mane su mama pakvietė slapta pogrindinė grupė – Eucharistijos bičiulių sambūris“, – prisimena brolis.

Grupės nariai kalbėjosi apie tikėjimą, o paauglį labai „vežė“ žinojimas, kad viskas vyksta slapta. Seselė vienuolė Jadvyga Žiliūtė slapta organizavo jaunimo grupę, kurioje pasakojo apie Lietuvos okupaciją, žydų tautos istoriją, Bibliją. „Aš netgi 200 piešinių nupiešiau, mergaitės rašė tekstus – Bibliją paveikslėliuose buvome pasidarę. Kažkodėl tada atrodė, kad taip reikia“, – šypteli pašnekovas.

Kai Gediminas po aštuonių klasių susirengė studijuoti menus, buvo perkalbėtas baigti vidurinę. Baigęs vidurinę, nors nagai menui vis dar nieżtėjo, jaunuolis ėmė galvoti apie kunigystę. Apsispręsti tapti kunigu paskatino vienas įvykis. Gediminas važinėjo į Šiauliuose vykstančius slaptus Eucharistijos susirinkimus pas fizikos ir matematikos mokytoją Teklę. Sovietų valdžios įvertinta kaip labai gera mokytoja, kartu ji buvo labai gilaus tikėjimo, jaunuoliams pasakodavo apie šv. Mišių liturgiją, Bažnyčią. Patarnaujančiam prie altoriaus Gediminui jos žinios buvo labai įdomios, nes Teklė kalbėjo visiškai kitaip nei kunigai.

Pakviesti į Eucharistijos bičiulių suvažiavimą jaunuoliai netikėtai pateko į laidotuves. Gedimino bičiulis, gavęs atsakymą, kad yra priimtas į kunigų seminariją, važiuodamas motociklu užsimušė. „Tais laikais patekti į seminariją buvo labai sunku. Buvau labai sukrėstas bičiulio žūties. Pagalvojau, kas jo vietą užims, ir pajutau labai stiprų pašaukimą kunigystei“, – prisimena pašnekovas.

Bus daugiau.

SPAUDOS, RADIJO IR TELEVIZIJOS RĖMIMO FONDAS